

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Валери Денев Тодоров,
доцент в катедра „Психология и управление на полицията“, факултет „Полиция“
на Академия на МВР,
област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.2. Психология

за дисертационния труд на Жулиета Стефанова Танева

на тема „Психологически подход за превенция на рисковото поведение
във Военновъздушните сили“,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по докторска програма „Военна психология“
от област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.2. Психология

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертацията е посветена на индивидуално-психологичните аспекти на рисковото поведение във Военновъздушните сили (ВВС) и неговата превенция. Безспорно, проблемът е актуален и значим както от научна, така и от практико-приложна гледна точка. Задълбочаването на психологическите знания и изследването на нови практически подходи към него допринася за развитието на важен аспект от националната сигурност на страната.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Като основна научна цел на дисертацията е дефинирано съставянето на психологични „профили на личности според склонността към рисковото поведение и на тази основа да се предложат превантивни мерки“. Като средство за постигане на целта са идентифицирани редица свързани с личността и поведението променливи, имащи отношение към рисковото поведение, сред които чертите от Големите пет личностови черти, конструктите дисфункционална импулсивност, търсене на усещания, различни форми на рисковото и саморазрушително поведение и са формулирани редица частни хипотези за връзките между тях.

Направен е и аналитичен обзор на психологическата литература по проблема, както и на действащата нормативна уредба за превенция на рисковото поведение във ВВС, като в процеса на проверка на хипотезите по дисертацията са адаптирани две психологически методики - VFI на Джон, Донахю и Кентъл и RISQ на Садех и Баскин-Сомърс.

В резултат на проведените изследвания са идентифицирани три личностни профила според степента на рисковото поведение и са проверени редица научни хипотези във връзка с взаимоотношенията между обуславящи риска психологични променливи.

Дисертацията очертава практико-приложна рамка за диагностика на склонността към рисковото поведение и обосновава система от мерки за психологическата му превенция.

Според мен, заявените от авторката научни и практико-приложни приноси и резултати отговарят напълно на реално постигнатите.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Изразявам личното си убеждение, че в предоставения за становище дисертационен труд не е налице плагиатство или други форми на непозволено заимстване. От предоставения ми от обучаващото звено доклад от проверка на дисертационния труд със системата StrikePlagiarism също става ясно, че коефициентите на съвпадение на текста на дисертацията с други текстове са много ниски – под 9%. При това установените съвпадения се дължат основно на библиографията и цитираните източници.

4. Критични бележки

Нямам съществени критични бележки към дисертационния труд. Смятам, че може да бъде представен за защита пред научно жури и в този вид.

Имам следните по-маловажни критични бележки, които нямат съществено значение по отношение на цялостната положителна оценка на дисертацията:

- Резюмето на дисертацията би било добре да представя и проведените изследвания, основните и резултати от тях, както и по-важните изводи, така че читателят, да може да придобие цялостно впечатление за съдържанието;
- Заключение на дисертационния труд би могло да бъде по-подробно и да съдържа кратко обобщение на основите моменти от него;
- Основният фокус на дисертационния труд са личностните фактори на рисковото поведение, но според мен, поне на кратко би трябвало да бъде изтъкнато и значението на социалните и средови фактори и тяхното взаимодействие с индивидуалните особености.

5. Оценка на дисертационния труд

Според мен дисертационният труд отговаря на всички изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Чрез него авторката демонстрира разбиране на предметната област и дава значим, самостоятелен и уникален принос към нейното научно изследване. Резултатите от труда имат висока практико-приложна стойност и могат да допринесат за усъвършенстването на политиките и процедурите по управление на рисковото поведение на служителите на само във ВВС на Р България, а и в други сфери, където се прилагат подобни политики и процедури.

6. Заключение

Изразявам положителна оценка за дисертационния труд и изразявам готовност пред научното жури да гласувам положително за придобиване от Жулиета Стефанова Танева на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Военна психология“.

Дата:

01.08.2023 г.

Подпис:

(доц. д-р Валери Тодоров)

OPINION

Valery Denev Todorov, PhD,
associate professor at the Academy of The Ministry of Interior, Bulgaria,
professional field 3.2 *Psychology*

regarding the procedure for the award of an educational and scientific degree of
“Doctor” in professional field 3.2. *Psychology, Military Psychology*,
by PhD candidate Julieta Stefanova Taneva,

dissertation topic „Psychological Approach to Risky Behaviour
Prevention in the Air Force“,

Sofia, 2023

1. Relevance and significance of the scientific problem

The dissertation is devoted to the individual-psychological aspects of risky behaviour in the Air Force and its prevention. Undoubtedly, the problem is relevant and significant from both a scientific and practical point of view. The deepening of psychological knowledge and the study of new practical approaches to it contribute to the development of an important aspect of the country's national security.

2. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation

The main goal of the dissertation is to develop psychological "profiles of individuals according to the propensity for risky behaviour and on this basis to propose preventive measures". As a means to this end, a number of personality and behavioural variables relevant to risk-taking behaviour have been identified, among them some of the Big Five personality traits, dysfunctional impulsivity, sensation seeking, various forms of risk-taking and self-destructive behaviour. A number of private hypotheses about the connections between the studied variables was tested.

An analytical review of the psychological literature on the problem, as well as of the current regulations for the prevention of risky behaviour in the Air Force, was also made, and in the process of checking the hypotheses of the dissertation, two psychological methods were adapted for Bulgarian population - BFI (John, Donahue & Kentle, 1991) and RISQ (Sadeh & Baskin-Sommers, 2017).

The conducted research identifies three personality profiles with different degree and type of risky behaviour. Also, a number of hypotheses about the relationships between risk-determining psychological variables have been verified.

The dissertation outlines an applied framework for diagnosing the propensity to risky behaviour and substantiates a system of measures for its psychological prevention.

In my opinion, the scientific and the applied contributions and results stated by the author correspond to the actual achievements.

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism

Hereby I express my personal conviction that there is no plagiarism or other forms of unauthorized appropriation in the dissertation. The StrikePlagiarism dissertation check report provided to me by the teaching unit also shows that the match rates of the dissertation text with other texts are very low - below 9%. At the same time, the established matches are mainly due to the bibliography and cited sources.

4. Critical notes

I have no significant critical remarks about the dissertation. In my opinion it can be presented for a defence before a scientific jury.

I have the following minor criticisms, which are not essential to the overall positive evaluation of the thesis:

- The abstract of the dissertation should also present the research carried out,

the main results and their results, as well as the more important conclusions, so that the reader can get an overall impression of the content;

- The conclusion of the dissertation work could be more detailed and contain a brief summary of its main points.
- The main focus of the dissertation work personality antecedents of risky behaviours, but in my opinion, at least briefly, the importance of the social and environmental factors and their interaction with personality characteristics should also be outlined.

5. Evaluation of the dissertation

In my opinion, the dissertation meets all the requirements for obtaining the educational and scientific degree "doctor". Through it, the author demonstrates an excellent understanding of the subject area and makes a significant, independent and unique contribution. The results of the work have a high applied value and can contribute to the improvement of the policies and procedures for managing the risky behaviour of officers not only in the Air Force of the Republic of Bulgaria, but also in other areas where similar policies and procedures are applied.

6. Conclusion

Hereby I express a positive evaluation of the dissertation and my readiness to vote positively Julieta Stefanova Taneva to acquire the educational and scientific degree of "Doctor" in 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2. Psychology, Doctoral Program "Military Psychology".

Date:

01.08.2023

Signature:

(Assoc. prof. Valery Todorov, PhD)